

N:o 8.

Af herr **af Burén**, om upphäfvande af förordningen angående
Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfarts-
förhållanden den 30 maj 1890.

Min den 24 januari 1894 i Riksdagens Första Kammare afgifna motion n:o 5 om upphäfvande af förordningen angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållande och min derefter den 23 februari samma år till bevillningsutskottets betänkande n:o 4 i anledning af denna min väckta motion fogade reservation borde enligt min mening hafva varit tillräcklig anledning för statsmagterna att redan förra riksdagen uppsäga den s. k. mellanrikslagen, hvarigenom i så fall vi nu ej haft mer än ett år qvar af den långa uppsägningstiden; men då så ej skett, måste jag nu förnya min motion och till ytterligare stöd för densamma anföra följande:

Uti min ofvannämnda motion sid. 2 vågade jag säga: »Det vill synas, som vår varuinförsel från utlandet allt mera letar sig väg öfver Norge för att genom den s. k. mellanrikslagen komma ifrån den svenska tullbeskattningen.» Och åter sid. 8: »Vidare bifogas under Litt. G) H) och I) specificerade och bestyrkta qvantitets- och tulluppgifter, hvilka visa att svenska staten genom den på grund af s. k. mellanrikslagen skedda tullfria importen från Norge förlorat i tullinkomster:

år 1890 sammanlagdt kronor	2,827,781
„ 1891	2,669,809
„ 1892	3,146,311.»

Då nu kongl. kommerskollegii nyss utkomna berättelse visar, att denna svenska statskassans direkta sammanlagda tullförlust för år 1893 uppgått till icke mindre än kronor 4,316,856 och i denna summa icke ingå tullbeloppen för kläder, jerntrådsarbeten, nät, segel, slöjdvaror,

säckar, sängkläder och möbler, för hvilka tullsatserna ej kunnat beräknas, så styrkes jag härigenom i mina farhågor, att, om mellanrikslagen skall förblifva orubbad, en allt större del af den svenska importen kommer att gå via Norge och att vår nuvarande tulltaxa sålunda kommer att för ett ännu betydligare importbelopp blifva en exportpremielagstiftning för vårt grannland.

Lägges nu härtill den landväga införsel, som finnes upptagen uti åtskilliga gränsridares tjänstediariet, hvilken icke är i den officiella statistiken omnämnd och på grund af §§ 3, 4 och 9 mellanrikslagen tullfritt utlemnats, så kan man häraf få en föreställning om den menliga inverkan som den genom mellanrikslagen tullfria importen från Norge utöfvat icke blott direkt på statskassan utan ännu mera indirekt på våra svenska näringar, på jordbruk och industri.

Hvad nu totalinförseln enligt svensk statistik beträffar, så är att märka, att då den

år 1890 i värde utgjorde	kronor	32,832,778
” 1891	”	33,565,261
” 1892	”	35,319,209,
minskades den år 1893 till	”	31,439,406,

hvilket icke beror derpå, att qvantiteten af införde varor delvis oväsendtligt minskats, men deremot ökats i synnerhet å sådana artiklar, hvarå tullen varit högre i Sverige än i Norge såsom å t. ex.:

1) Album	från	3,603 kg. år 1892 till	8,081 kg. år 1893.
2) Fernissa annan än			
sprit	”	237,575	” ” ” ” 300,532
3) Anjovis m. m.	”	1,120,644	” ” ” ” 1,639,848
4) fordade Hattar	”	7,947	” ” ” ” 176,796
5) Jäst	”	29,557	” ” ” ” 49,513
6) Hängslen	”	1,789	” ” ” ” 15,504
7) Kaviar	”	12,783	” ” ” ” 15,574
8) Konserver	”	35,788	” ” ” ” 82,985
9) Oäkta hvitt porslin	”	169,919	” ” ” ” 348,534
10) Finare ej specifiseradt gjutgods	”	49,956	” ” ” ” 80,321
11) Strumpor, andra än af siden	”	65,056	” ” ” ” 101,017
12) Ylleväfnader, ej spec. slag	”	514,137	” ” ” ” 787,683

O. S. V.

utan beror denna minskning deraf, att värdet för åtskilliga artiklar befunnits vara alltför högt och i följd deraf reducerats såsom t. ex. å ej specificerad papper från Norge, hvaraf år 1893 importerades 1,479,000 kg. mot 1,548,000 kg. år 1892 och hvarå priset nedsatts från 1 krona 50 öre per kg. år 1892 till 25 öre per kg. år 1893.*)

Öfvergår jag nu till vår export på Norge, så utgjorde den i värde enligt svensk statistik för

år 1890	kronor	18,092,670
„ 1891	„	17,427,757
„ 1892	„	18,227,174
„ 1893	„	16,111,201,

och enligt norsk statistik

år 1890	„	23,124,700
„ 1891	„	25,396,500
„ 1892	„	27,253,100
„ 1893	„	28,019,600.

Denna ökning år 1893 i vår export till Norge enligt norsk statistik har, som synes, ifrån föregående år väsentligt sjunkit, under det att samma export enligt svensk statistik högst betydligt nedgått, hvartill utan tvifvel bidragit det af norska regeringen den 31 oktober 1892 utfärdade och under hela året 1893 gällande förbud mot införsel från

*) 1)	Tullen å album	i Sverige	2 kr.	per kg.	i Norge	0,60 öre per kg.
2)	„ „ fernissa	„	0,30 öre	„ „	„	0,10 „ „ „
3)	„ „ anjovis	„	0,50	„ „	„	0,20 „ „ „
4)	„ „ hattar	„	0,75	„ „	„	0,50 „ „ „
5)	„ „ jäst	„	0,20	„ „	„	0,10 „ „ „
6)	„ „ hängslen	„	1,75	„ „	„	1,10 „ „ „
7)	„ „ kaviar	„	2,50	„ „	„	0,40 „ „ „
8)	„ „ konserver	„	0,50	„ „	„	0,40 „ „ „
9)	„ „ oäkta porslin	„	0,10	„ „	„	fritt „ „ „
10)	„ „ finare, ej spec. gjutgods	„	0,50	„ „	„	0,10 „ „ „
11)	„ „ strumpor	„	1,75	„ „	„	0,27 „ „ „
12)	„ „ ylleväfnader	„	1,75	„ „	„	0,80 „ „ „

Sverige af nötkreatur, får och svin, hvaraf exporterades till Norge enligt norsk statistik

år 1890	får	1,609	st. till ett angifvet värde	kronor	16,100
" "	nötkreatur ...	11,301	"	"	882,500
" "	svin	8,755	"	"	131,400
" 1891	får	1,225	"	"	14,700
" "	nötkreatur ...	8,929	"	"	892,900
" "	svin	3,895	"	"	58,400
" 1892	får	743	"	"	8,900
" "	nötkreatur ...	7,809	"	"	624,700
" "	svin	1,701	"	"	20,500
" 1893	importförbud, alltså ingen utförsel här af, hvilket förbud, ehuru i en något modifierad form, ännu qvarstår.				

Af de varor vi exportera till Norge, intager den landväga utförseln af oarbetade trävaror (trälast svensk) första värderummet, hvaraf år

1890	utfördes enligt norsk statistik för	kronor	2,647,400
1891	" " " " " "	"	3,046,300
1892	" " " " " "	"	4,064,800
1893	" " " " " "	"	3,795,100

»foruden adskilligt Tømmer, der fra Sverige føres over i det Fredrikshaldske og andre Vasdrag» — hvilken export, hvaraf större delen utgöres af pappersved (cellulosakubb), är för vårt land af mycket tvifvelaktigt värde. Uti en nyligen utkommen broschyr i den norrländska skogsfrågan omtalar trävaruexportören herr Frans Kempe, sid. 126, att i vestra Jemtland efter jernvägslinien kalhugges marken af skottar och norrmän, hvilka utföra pappersmassa och småvirke öfver Trondhjem, och beklagar han, att dessa, som kalhugga marken och bo i främmande land, ej kunna tvingas att erlægga någon afgift eller att återplantera de marker, de sköflat.

Om vår export till Norge vore afsevärdt större än vår import derifrån, så kunde det vara något skäl för oss att låta frågan hvila, men då vår import från Norge enligt svensk statistik så väsentligt öfverstiger vår export, enligt hvad såväl svensk som norsk statistik utvisar, och denna import från Norge ej reexporteras härifrån, utan användes här i landet, så vore det en vinst, om importen från Norge min-

skades eller rent af upphörde, emedan våra svenska näringar i så fall komme att få så mycket större afsättning inom eget land, hvilket alltid måste för dem och landet medföra större fördelar än att från Norge importera varor, som vi sjelfva kunna tillverka och detta utan att behöfva befara att vår export till Norge minskas annat än i sådana fall som af importförbud.

Då vidare chefen för det Norske Statistiske Centralbureau herr A. N. Kjær i skrifvelse af den 17 januari 1894 förklarar, att c:a 25 procent af Norges utförsel till Sverige utgöres af »fremmede varer», så borde det äfven för våra svenska köpmän vara angeläget och en fördel att få öfvertaga denna import af »fremmede varer», som belöpte sig enligt norsk statistik

för år 1890 till	kronor	4,569,700
” 1891 ”	”	4,228,500
” 1892 ”	”	5,231,400
” 1893 ”	”	4,957,900. (bil.)

Jag tror därför, att vi för vårt varuutbyte med Norge ej det minsta böra tveka att uppsäga mellanrikslagen.

Hvad som vidare under sista året inträffat och än ytterligare bör understödja mitt förslag är

dels alla yttranden af korporationer och enskilde, som afgifvits i denna fråga med anledning af Kongl. Maj:ts och rikets kommerskollegii cirkulär den 1 augusti 1894, af hvilka de fleste påyrkat uppsägning och därför gifvit goda skäl;

dels klagomålen hos justitiekanslern och justitieombudsmannen från bland andra spikindustrien, margarinindustrien, jästfabrikationen, bindgarmsindustrien och skobandsindustrien för att vinna rättelse i tillämpningen af den nuvarande lagen och hvilka klagoskrifter tydligen ådagalägga missförhållanden, som utan uppsägning af lagen svårligen lära kunna afhjelpas;

dels ock slutligen det orättfärdiga förhållande, som relaterades uti en daglig stockholmstidning den 25 maj 1894 på följande sätt: »Ett norskt bolag, Kværner Brug i Kristiania, har levererat och levererar ännu maskiner till åtskilliga svenska trämassfabriker. För närvarande är nämnda bolag sysselsatt med uppsättningen af Torpshammars trä-

massefabrik och endast för denna fabriks räkning hafva åtskilliga vagnslaster maskingods — på grund af godset åtföljande norska produktionsbevis — fått tullfritt passera Charlottenbergs station i Vermland. En dag i början af denna månad ankom till nämnda gränsstation för vidare befordran till Torpshammar en vagnslast maskindelar, bland hvilka märkts ett par större jernvalsar, på hvilka den norske afsändaren varit oförsigtig nog att endast delvis bortskrapa polettmärkena, hvilka utvisade, att valsarne voro komna från en tysk jernvägsstation, och hvilka dessutom voro på sådant sätt placerade, att man tydligen kunde se, att emballaget icke varit rubbadt efter afsändningen från den ursprungligen tyska inlemningsorten. Några dagar senare anlände från samme afsändare och med samma destinationsort tre vagnslaster hydrauliska pressar m. m. Misstanken var nu en gång väckt hos vederbörande i Charlottenberg, och hvarje särskild maskindel underkastades till följd häraf en mycket noggrann undersökning. Det gjordes då en hel mängd upptäckter, bland annat att på några af pjeserna funnos i sjelfva gjutgodset firmastämplrar inhuggna, hvilka visade, att tillverkningsorten var belägen långt utom Norges gränser och hette Düsseldorf. Såväl den ena sändningen som den andra var åtföljd af produktionsbevis, hvilka angäfvö, att båda sändningarne i sin helhet voro af norsk tillverkning. Detta intygades af tillverkaren och två andra trovärdiga personer och var dessutom attesteradt af toldkontoret i Kristiania. Ehuru vederbörande svenska tullmyndigheter, enligt hvad vi förspört, naturligtvis kände sig fullt öfvertygade om, att meningen varit att söka undgå erläggandet af stadgad tull för det utländska godset, ansåg man sig dock icke kunna taga detsamma i beslag, när utgången af ett eventuelt beslagsmål till följd af gällande bestämmelser betraktades vara mer än tvifvelaktigt. Då de svenska tullmyndigheterna i fall sådana som dessa icke våga att beslagtaga godset och då de, som utfärdat de sanningslösa produktionsbevisen, icke löpa någon annan risk än att mot sin vilja få betala den lagstadgade tullen på det, som vid gränsstationen befinnes vara af utländskt ursprung, är det uppenbart, »att oskick» — jag kallar det bedrägeri — »af nu antydd art komma att oupphörligen upprepas, naturligtvis många gånger med åsyftadt resultat. Ifall man besinnar hvilken mängd af trämassemaskiner, som under årens lopp passerat endast öfver Charlottenberg och nu fått klara papper på hvilken trovärdighet, som rättvisligen bör tillmätas de norska produktionsbevisen, är det lätt att inse, hvilka förluster, som blott och bart inom denna affärgren genom mellanrikslagen tillskyndats både den svenska industrien och den svenska statskassan.»

Måne man nu uti en revision af den bestående lagen emot allt detta kan finna bot? Jag tror det icke, men säkert är, att en revision af lagen, som måste blifva genomgripande, blir mycket svår, ja, omöjlig att genomföra till följd af de stora fördelar, som mellanrikslagen genom tullskillnaderna de olika länderna emellan bereder Norge.

Om jag kunde tänka mig möjligheten af att en sådan revision af lagen skulle kunna afhjelpa svårigheterna och olägenheterna af den obereknliga ekonomiska förlust, som icke allenast staten utan ännu mera svenskt jordbruk, svenska industrier och svenska handtverkerier genom mellanrikslagen få vidkännas, så skulle jag obetingadt förorda en sådan, men då vid hvarje revision af lagen, som hittills egt rum, det visat sig, att svårigheterna och olägenheterna blifvit större och icke mindre samt att lagen icke efterlefves, så tror jag, att botemedlet nu är att finna icke uti en revision, utan trots olägenheterna af en lång tullgräns och trots deraf befarad smuggling anser jag, att en uppsägning af lagen nu är att föredraga, hvilket dessutom skulle medföra den stora nyttan af att låta Norge en gång få känna fulla värdet af sin marknad på Sverige. Denna marknad, som har så stor betydelse för Norge, uppskattas icke der, lika som hvarje fördel, som man under många år vant sig att ega, så mycket som när eller förrän man förlorat den. Först sedan Norge fått erfara förlusten af den nuvarande mellanrikslagen, torde Norge komma med framställningar att af Sverige erhålla en ny lag, och först då kunna vi tänka oss att med Norge få en revision och en effektiv mellanrikslag genomförd, som sedan hålles i helgd och som ej gynnar det ena landet på det andras bekostnad och till slut kunde bereda väg för en tullunion med lika tullsatser, såsom naturligtast vore mellan tvenne politiskt förenade riken och som utan tvifvel skulle blifva till välsignelse för realunionen icke blott på det ekonomiska utan fastmera på det politiska området.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer jag vördsamt,

att Riksdagen ville fatta beslut om upphäfvande så skyndsamt som möjligt af Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 30 maj 1890 angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden eller den s. k. mellanrikslagen, i syfte att angående öfvermålda förhållanden söka åvägabringa förändrade stadganden, hvarigenom Sveriges ekonomiska intressen måtte på rättmätigt sätt varda bättre tillgodosedda än genom den nu gällande mellanrikslagen.

Stockholm den 23 januari 1895.

C. P. af Burén.

Bil.

Kristiania den 27 december 1894.

Det Statistiske Centralbureau.

F.-No. 8957/1894.

I anledning af Deres ærede skrivelse af 24 d. m. har man den fornöielse efter den officielle trykte statistik at meddele nedenstaaende opgave over værdien af Norges udførsel til Sverige af norske og igjenudførte fremmede varer i 1893:

	Landværts.	Söväerts.
Værdi af norske varer.....	6,758,200 kronor.	9,278,800 kronor.
do. „ igjenudførte fremmede varer	4,075,500 „	882,400 „

A. N. Kiær.

Aug. Mohr.

Hr. Brugspatron C. P. af Burén.

Medlem af den svenske Riksdag.

Boxholm,

Sverige.